

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و
چگونگی کاربرد آن در لباس
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱۳

بیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱

استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو)
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴

بی فام (آکروماتیک)

این گونه رنگ‌ها دارای ماهیت رنگی نیستند. تفاوت رنگ‌های فام دار ناشی از کیفیت آن‌هاست، ولی در بی فام (آکروماتیک) این کیفیت وجود ندارد، مانند سفید، سیاه و خاکستری‌های مابین این دو (شکل ۳-۴).

▲ شکل ۳-۴

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و چگونگی کاربرد آن در لباس شماره‌ی شناسایی: ۱۳-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸	پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام شماره‌ی شناسایی: ۱-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸	استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو) شماره‌ی شناسایی: ۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸
---	---	---

فام* (کروماتیک)

فام همان نام رنگ است و به رنگ‌هایی گفته می‌شود که دارای ماهیت** رنگی هستند، فام عبارت از «کیفیت رنگین بودن» رنگ هاست و ناشی از طول موج نوری است که رنگ منعکس می‌کند. برای مثال، رنگ‌های شنجرفی (Vermilion) قرمز سرخ (Rose) قرمز روناسی (Crimson) و سرخابی (maganta) را تحت عنوان فام‌های قرمز می‌شناسیم، البته برخی تیره‌تر یا روشن‌تر از فام قرمز خالص هستند (شکل ۳-۵).

▲ شکل ۳-۵

* فام فارسی، نام انگلیسی hue

** این واژه را می‌توان تعریفی دیگر کرد: فام نام یا نام خانوادگی (ژنریک) قرمز، زرد، آبی، سبز، نارنجی و... است، در ضمن می‌توان نخستین صفت یک رنگ فام دار تلقی کرد.

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و چگونگی کاربرد آن در لباس شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱۳	پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱	استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو) شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴
---	---	---

اگر رنگ‌های رنگین کمان را به ترتیب در یک دایره قرار دهید چرخه‌ی رنگ خواهد بود. این دایره به شما کمک می‌کند که ببینید رنگ‌ها چگونه مکمل یا متضاد، مجاور یا گرم و سرد هستند. متداول‌ترین چرخه‌ی رنگ حلقه‌ی دوازده تایی است که از سه رنگ اولیه، سه رنگ ثانویه و شش رنگ ثالثه تشکیل شده است (شکل ۳-۶).

شکل ۳-۶ ▲

* منظور از چرخ یا حلقه‌ی رنگ، یک نمودار مدور از سطوح رنگین استاندارد است که به عنوان معیار سنجش رنگ‌ها به کار می‌رود. با این تعریف هر کس می‌تواند یک چرخ رنگ با تعداد رنگ‌های دل‌خواه برای استفاده خود بسازد. مثلاً چرخ رنگ بیست و پنج تایی کارزایدی است، به خاطر سپردن و مجسم کردن رنگ‌های ما بین آن مشکل خواهد بود، به همین علت از چرخ رنگ دوازده تایی استفاده می‌شود.

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و
چگونگی کاربرد آن در لباس
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱۳

پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱

استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو)
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴

رنگ های اولیه یا درجه‌ی اول

رنگ های اولیه رنگ هایی هستند که به خودی خود وجود دارند و از مخلوط کردن رنگ های فام های دیگر به دست نمی آیند . فام های دیگر رنگ از ترکیب آن ها به وجود می آیند و عبارت اند از : قرمز ، زرد و آبی (شکل ۳-۷) .

شکل ۳-۷ ▲

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و
چگونگی کاربرد آن در لباس
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱۳

پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱

استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو)
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴

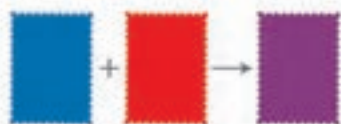
رنگ‌های ثانویه یا درجه‌ی دوم

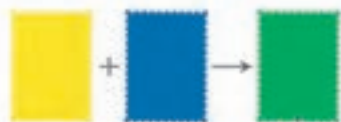
هرگاه دو رنگ اولیه به مقدار مساوی با یک دیگر ترکیب* شوند، رنگ «ثانویه» به دست می‌آید. یعنی زرد + قرمز = نارنجی؛ زرد + آبی = سبز؛ و قرمز + آبی = بنفش. در ترکیب این رنگ‌ها، باید دقت نمود که به رنگ دیگر متمایل نشوند. برای مثال، نارنجی نباید به قرمز یا به زرد متمایل شود. (شکل ۸-۳)

نارنجی = زرد + قرمز

بنفش = قرمز + آبی

سبز = آبی + زرد

شکل ۸-۳ ▲

* البته نتیجه حاصله هیچ‌گاه فامی با درجه‌ی خلوص بالا نخواهد بود، این امر در مورد بنفش صادق است، بدین معنا که بنفش مطلوب رانمی توان از اختلاط مواد رنگین قرمز و آبی به دست آورد.

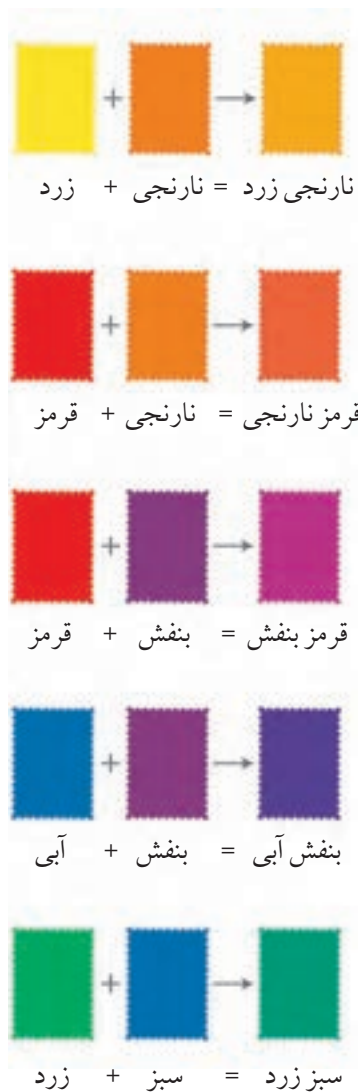
واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و
چگونگی کاربرد آن در لباس
شماره‌ی شناسایی: ۸۸-۹۱/۴۱/۲/۴-۱۳ و ۷

پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام
شماره‌ی شناسایی: ۸۸-۹۱/۴۱/۲/۴-۱ و ۷

استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو)
شماره‌ی شناسایی: ۸۸-۹۱/۴۱/۲/۴-۷ و ۷

رنگ‌های ثالثه یا درجه‌ی سوم

هرگاه دو فام اصلی را به نسبت ۱ و ۲ ترکیب کنیم رنگ «ثالثه» به دست می‌آید که حد وسط رنگ‌های «اولیه» و «ثانویه» است، این رنگ‌ها کاملاً در وسط دو رنگی که آن‌ها را تشکیل داده قرار می‌گیرند. برای مثال، سبز زرد مابین زرد و سبز قرار می‌گیرد. این رنگ‌ها عبارت‌اند از: نارنجی زرد، قرمز نارنجی، بنفش زرد، سبز آبی و سبز زرد (شکل ۳-۹).

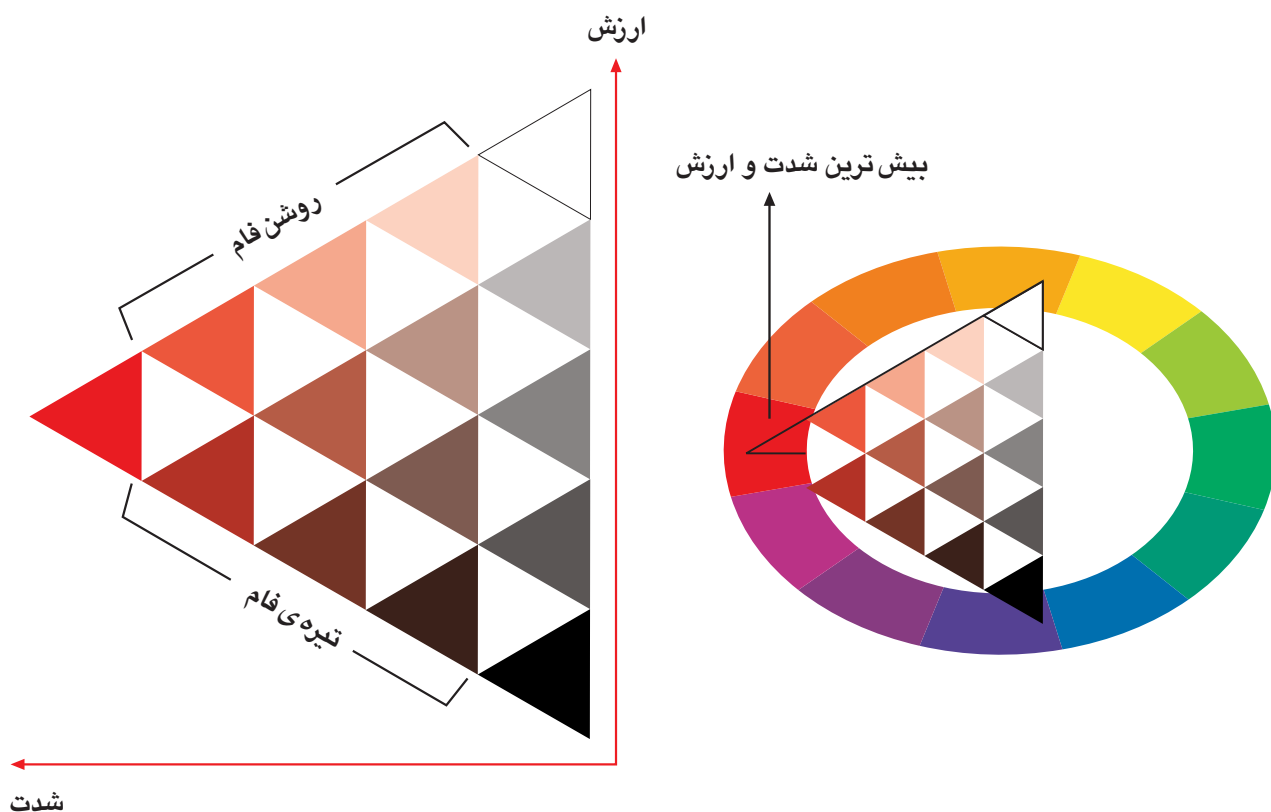

شکل ۳-۹ ▲

* یا ترکیب یک رنگ اصلی با یک رنگ ثانویه، همین نتیجه به دست می‌آید.

شدت رنگ (کروما)

شدت رنگ برای تشریح خلوص* رنگ و درجه‌ی قوت یا انرژی فام دار بودن رنگ به کار می‌رود، به عنوان مثال، قرمزی که با هیچ رنگی مخلوط نشده در خالص‌ترین حالت خود قرار دارد، ولی اگر کمی سبز به آن اضافه شود به یک رنگ غیر اشباع تبدیل می‌شود. شدت به درخشنده، شفاف یا مات و کدر بودن** رنگ اشاره می‌کند. برای مثال، پره‌های دم طاووس درخشنده و براق به نظر می‌آیند و رنگ نخودسبز، سبز مایل به خاکستری شدت آن کاهش می‌یابد و مات به نظر می‌آید (شکل ۱۰-۳).

▲ شکل ۱۰-۳

* خلوص به معنای «خالص بودن و اشباع» است. می‌توان یک رنگ غیر اشباع را با سفید، سیاه، خاکستری یا مکمل آن ترکیب نمود. سه نوع درجه‌ی مورد استفاده‌ی آن خالص، نیمه خالص و ناخالص است.
** برای به دست آوردن «کرومای مات» یک رنگ باید رنگ مکمل را به آن افزود که به این کار کدر کردن رنگ می‌گویند.

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و
چگونگی کاربرد آن در لباس
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱۳

پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱

استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو)
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴

ارزش رنگ (والور)

ارزش یک رنگ میزان روشنی* و تیرگی آن است. دورنگ سبز و قرمز (خلوص آن‌ها هر چه باشد) دارای یک ارزش هستند و هر دو به یک میزان از خود نور منعکس یا منتقل می‌کنند. رنگ‌هایی که به سفید نزدیک‌ترند رنگ‌های «روشن فام» نام دارند که ترکیب آن‌ها اثر آرامش‌بخش دارد، رنگ‌هایی که به سیاه نزدیک‌ترند به رنگ‌های «تیره فام» شهرت دارند. این رنگ‌ها ژرف و عمیق هستند (شکل ۱۱-۳).

▲ شکل ۱۱-۳

* سه نوع درجه‌ی روشنی عبارتند از: روشن فام (Tint)، خاکستری فام یا نیمه‌روشن (dull) و تیره فام (shade). به عبارت دیگر، هر رنگی که از رنگ‌های چرخ رنگ تیره‌تر باشد «shade» و هر رنگی که از همان گروه که روشن‌تر باشد «tint» نام دارد. برای مثال، رنگ قهوه‌ای یک «shade» از رنگ نارنجی و رنگ صورتی یک «Tint» از رنگ قرمز است.

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و
چگونگی کاربرد آن در لباس
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱۳

پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱

استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو)
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴

تک رنگی (منوکروم)

یک رنگ با ارزش‌ها و شدت‌های متفاوت از همان رنگ را «تک رنگی» می‌گویند، همانند یک رنگ پایه که با مقادیر متنوعی از سیاه و سفید ترکیب شود. برای مثال، اگر قرمز را روشن کنیم صورتی و اگر تیره کنیم زرشکی به دست می‌آید. این ترکیبات بسیار آرامش‌بخش و تسکین‌دهنده هستند. لباس‌های تک رنگی به لباس یک پارچگی می‌بخشند و ظاهری طبیعی و مطلوب دارند (شکل ۳-۱۲).

▲ شکل ۱۲-۳

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و
چگونگی کاربرد آن در لباس
شماره‌ی شناسایی: ۱۳-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸

پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام
شماره‌ی شناسایی: ۱-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸

استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو)
شماره‌ی شناسایی: ۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸

رنگ های مجاور یا هم خانواده

به رنگ هایی که در چرخ رنگ در جوار یکدیگر* قرار گرفته اند و اساس مشترکی دارند (آن هایی که ته رنگ مشترک دارند) «رنگ های مجاور» می گویند. برای مثال، سبز زرد و نارنجی زرد هر دو ته رنگ زرد دارند. این ترکیب آرامش بخش و دل پذیر است، به خصوص هنگامی که از ارزش ها و شدت های گوناگون رنگ های مورد نظر استفاده شود. برخی از رنگ هایی که به هم شبیه اند ولی یکی نیستند عبارت اند از: قرمز و نارنجی، نارنجی و زرد، آبی و ارغوانی (شکل ۱۳-۳).

▲ شکل ۱۳-۳

* چون این رنگ ها در چرخ رنگ نزدیک هم قرار دارند هماهنگ کردن آن ها بسیار آسان است، در عین حال، باید دقت کرد که از انتخاب رنگ هایی که بیش از حد به هم نزدیک اند و یکی به نظر می رسند خودداری شود.

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و
چگونگی کاربرد آن در لباس
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱۳

پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱

استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو)
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴

رنگ‌های گرم و سرد

هرگاه چرخ رنگ را در جهت عمودی دو قسمت کنید، رنگ‌های مابین قرمز و زرد اصلی رنگ‌های گرم، و رنگ‌های مابین بنفش و سبز* رنگ‌های سرد نامیده می‌شوند. رنگ‌ها حواس را تحریک می‌کنند. رنگ‌های گرم گرم‌مابخش، رنگ آتش و خورشید، رنگ‌های سرد، آرامش‌بخش و نیرودهنده، رنگ آسمان و رنگ آب دریا است. اغلب رنگ‌های گرم کیفیت «پیش‌آیند» دارند و رنگ‌های سرد «پس‌روند**» هستند. (شکل ۱۴-۳)

▲ شکل ۱۴-۳

* در چرخ رنگ، بعضی از رنگ‌ها نسبی هستند، یعنی از نظر درجه‌ی حرارت تحت تأثیر رنگ‌های مجاور خود هستند. برای مثال، سبز زرد، در کنار رنگ زرد «سرد» و در کنار سبز خالص «گرم» است. (در اصطلاح مقداری سرد و مقداری گرم هستند).
** طبق نظر یوهانس ایتن، تضاد گرم و سرد با تضادهای دیگری هم چون دور دست و نزدیک، سبک و سنگین، شفاف و کدر، آرامش‌بخش و محرک و غیرمتناظر است.

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و
چگونگی کاربرد آن در لباس
شماره‌ی شناسایی: ۱۳-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸

پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام
شماره‌ی شناسایی: ۱-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸

استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو)
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴

رنگ‌های مکمل*

از ترکیب دو رنگ اولیه با نسبت‌های معین رنگ «ثانویه» به دست می‌آید که مکمل آن رنگ سوم اولیه است. مانند: از ترکیب زرد و قرمز نارنجی به دست می‌آید و مکمل آن رنگ زرد است یا از ترکیب آبی و زرد سبز به دست می‌آید که مکمل آن رنگ قرمز است. در ضمن، رنگ‌هایی که در چرخ رنگ** در مقابل هم قرار می‌گیرند نیز مکمل هستند. اگر این رنگ‌ها (مانند زرد و بنفش) با مقادیر نامساوی با هم آمیخته شوند، هماهنگ هستند و ترکیب زیباتری دارند (شکل ۱۵-۳)

▲ شکل ۱۵-۳

* رنگ‌های مکمل برجسته‌ترین و شادترین ترکیبات رنگی هستند.

** هر رنگ دارای مکمل رنگی مختص به خود است. از این رو، مکمل بودن لزوماً مختص رنگ‌های چرخ رنگ نیست. برای مثال، برای هر نوع آبی باید مکمل نارنجی خودش را جست و جو کرد.

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و
چگونگی کاربرد آن در لباس
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱۳

پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱

استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو)
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴

توازن رنگ

رنگ‌ها علاوه بر سایر مشخصات گفته شده دارای وزن و حجم هستند. اگر دو دایره‌ی هم اندازه بکشیم و یکی را قرمز و دیگری را کرم کنیم، مطمئناً دایره‌ی قرمز بزرگ‌تر به نظر می‌آید، این تأثیر وزن و حجم در رنگ «وزن» نامیده می‌شود. بعضی از رنگ‌ها مانند قرمز، حتی اگر بسیار کم استفاده شوند اثر بسیار روشن خواهند داشت، برخی دیگر مانند بنفش، وزن بسیار کمی دارند. برای هماهنگ کردن یک رنگ قوی - زرد - با رنگی ضعیف‌تر - بنفش - می‌توان با کم کردن حجم رنگ قوی و زیاد کردن حجم رنگ ضعیف، بین آن دو هماهنگی به وجود آورد*.

(شکل ۱۶-۳)

▲ شکل ۱۶-۳

* اگر دو رنگ بسیار شبیه به هم باشند، قرمز و نارنجی، حجم آن‌ها هم برابر است. استفاده از آن‌ها در اندازه‌های برابر هماهنگ به نظر می‌رسد، ولی اثر به وجود آمده کم تنوع و یک نواخت خواهد بود. بهتر است حجم آن‌ها ناهماهنگ باشد تا ترکیبی پر تحرک به وجود آید.

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و
چگونگی کاربرد آن در لباس
شماره‌ی شناسایی: ۱۳-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸

پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام
شماره‌ی شناسایی: ۱-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸

استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو)
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴

شکل و رنگ (فرم و رنگ)

هنرمندانی که از تئوری‌های رنگ استفاده می‌کنند بر این اعتقادند که در مقابل سه شکل اصلی، سه رنگ اصلی وجود دارد، بدین صورت که رنگ قرمز با مربع، رنگ آبی با دایره و رنگ زرد با مثلث مطابقت دارد. ترکیب هر رنگ به هر شکل باعث ترکیب خصوصیات رنگ‌ها و شکل می‌شود (شکل ۳-۱۷).

شکل ۳-۱۷

▲ **دایره:** با حرکت نرم و صافی که دارد سمبل روح و روان سمبل خورشید است، که با رنگ آبی تطابق دارد (آبی باعث آرامش می‌شود).

▲ **مثلث:** با تقاطع سه خط مورب حالت جنگ جویی و حمله را دارد که با رنگ زرد برابر و سمبل اندیشه و تفکر است. (زرد نشان روشنی و نور با فهم و دانایی ارتباط دارد).

▲ **مربع:** دارای خصوصیتی است که با رنگ قرمز تطابق دارد. وزن و تاریکی قرمز با زیبایی و سختی مربع برابر است (مربع سمبل سکون و آرامش است).

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و چگونگی کاربرد آن در لباس شماره‌ی شناسایی: ۸۸-۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱۳	پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام شماره‌ی شناسایی: ۸۸-۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱	استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو) شماره‌ی شناسایی: ۸۸-۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱
---	---	---

۱- فام را تعریف کنید.

۲- نام دیگر بی فام چیست؟

۳- سه رنگ اصلی را نام ببرید.

۴- ترکیبات رنگ‌های ثانویه‌ی زیر را کامل کنید.

الف. قرمز + زرد = ... ب. .... + آبی = بنفش ج. .... + ... = سبز

۵- هر گاه دو فام اصلی را به نسبت ۱ و ۲ ترکیب کنیم، رنگ‌های ..... به دست می‌آید.

۶- ارزش رنگ به میزان ..... و ..... آن مربوط است.

۷- یک رنگ با ارزش‌ها و شدت‌های متفاوت را ..... می‌گویند.

الف. هم خانواده ب. مکمل ج. گرم، سرد د. تک رنگی

۸- با توجه به شکل‌های زیر اصطلاحات مربوط به ترکیب رنگ، اثر رنگ و نام رنگ هر کدام را بنویسید.

..... ج .

..... ب .

مثال، الف . رنگ‌های اصلی

..... و .

..... ه .

..... د .

..... و

پاسخنامه‌ی خودآزمایی:

۱- نام رنگ است و به رنگ‌هایی که ماهیت رنگی دارند گفته می‌شود.

۲- آکروماتیک

۳- زرد، آبی، قرمز

۴- (الف- نارنجی)، (ب- قرمز)، (ج- زرد و آبی)

۵- ثالثه یا درجه‌ی سوم

۶- روشنی و تیرگی

۷- تک رنگی

۸- (الف- رنگ‌های اصلی)، (ب- بی فام)، (ج- ثانویه)،

(د- مجاور، هم خانواده)، (ه- مکمل)، (و- سرد)

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و
چگونگی کاربرد آن در لباس
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱۳

پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱

استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو)
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴

رنگ و پارچه

جنس تار و پود، نوع بافت و به طور کلی، سطح پارچه در انتخاب رنگ اهمیت به سزایی دارد. پارچه‌هایی مانند مخمل، تویید، پارچه‌های طرح گونی، کرپ، پشم و... به صورت‌های متفاوت نور را منعکس می‌کنند. بافت و جلای سطح یک پارچه مقدار انعکاس نور را تغییر می‌دهد و می‌تواند پارچه را روشن‌تر یا تیره‌تر به نظر آورد. برای مثال، دو پارچه‌ای که دارای تضاد زیاد در بافت هستند (ساتن و تویید) اگر در یک لباس با رنگ‌آبی تیره به کار روند، رنگ‌های حاصله از نظر ظاهری به هیچ‌عنوان شبیه هم نخواهد بود (شکل ۳-۱۸).

▲ شکل ۳-۱۸

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و
چگونگی کاربرد آن در لباس
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱۳

پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱

استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو)
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴

انتخاب رنگ

در انتخاب رنگ لباس باید دقت نمود. هر رنگی تحت تأثیر رنگ‌های اطرافش در کل طرح و رنگ پوست شخص و هم چنین خصوصیات فیزیکی او قرار می‌گیرد. رنگ یک لباس وقتی مناسب است که موجب درخشیدن پوست صورت و موی سر بشود و هم چنین خصوصیات فیزیکی فرد را بهبود بخشد، در انتخاب رنگ برای طراحی لباس هر فرد باید سه فاکتور اصلی* در نظر گرفته شود: رنگ پوست و مو، نوع اندام و سن و شخصیت (شکل ۱۹-۳).

▲ شکل ۱۹-۳

* علاوه بر خصوصیات رنگی فرد حالت روحی و موقعیت اجتماعی فرد از مهم‌ترین فاکتورهای انتخاب رنگ می‌باشد.

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و
چگونگی کاربرد آن در لباس
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱۳

پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱

استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو)
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴

▲ شکل ۳-۲۲

▲ شکل ۳-۲۱

▲ شکل ۳-۲۰

▲ سن و شخصیت

رنگ‌های زنده نظیر فیروزه‌ای، پرتاووسی، بنفش تند، زرد، و... برای افراد مسن مناسب نیستند و نوعی جوانی کاذب و نامطبوع* ایجاد می‌کنند، رنگ بندی مناسب آنان اغلب با خاکستری‌های رنگی گرم، همراه با تنوع تیره و روشن است (شکل ۳-۲۲).

▲ نوع اندام

رنگ‌های روشن و براق بیش‌تر از رنگ‌های تیره جلب توجه می‌کنند، به همین دلیل، افرادی با اندام درشت باید از رنگ‌های تیره و مات استفاده کنند. در صورتی که بخواهیم در رنگ‌آمیزی یک لباس از فضاهای مختلف با رنگ‌های روشن استفاده کنیم، چشم از یک نقطه به نقطه‌ی دیگر می‌رود و باعث می‌شود قد فرد کوتاه‌تر به نظر آید (شکل ۳-۲۱).

▲ رنگ پوست و مو

نمی‌توان افراد را به طور مطلق در دو گروه سرد (سفید و بور) و گرم (سبزه‌ی کامل) قرار داد، زیرا افراد دارای رنگ مو و پوست‌های متفاوتی هستند. برای مثال، رنگ آبی معمولاً برای گروه سفید و بور مناسب است؛ در صورتی که برای افراد سفید با پوست پریده‌ی رنگ، رنگ‌های سرمه‌ای مات و سبزه‌های آبی رنگ مناسب‌تر از رنگ آبی روشن است (شکل ۳-۲۰).

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و
چگونگی کاربرد آن در لباس
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱۳

پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱

استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو)
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴

ارتباط رنگ با افراد

پس از شناخت فرم‌های اندامی، چهره، اصول و قوانین رنگ، برای بررسی کاربرد رنگ در لباس در ابتدا باید خصوصیات رنگی چهره را مشخص کنیم، یعنی چهره گرم است یا سرد. برای اینکه گرمی و سردی رنگ چشم، مو و پوست خود را معلوم کنید روبه روی آینه بایستید و دورنگ آبی و قرمز* را به نوبت جلوی چهره‌ی خود بگیرید. اگر بارنگ آبی بهتر جلوه کردید و برایتان مناسب تر بود، طبع شما سرد است، اگر بارنگ قرمز مطلوب تر بودید رنگ گرم مناسب تر است. در ضمن، در انتخاب رنگ ها دقت کنید، رنگ ها معمولاً جلوه گر رنگ های متضاد و هم جوارشان هستند. بنابراین، در انتخاب رنگ برای شخص مورد نظر، باید ببینید چه رنگی از خصوصیات فرد را می خواهید جلوه دهید**، برای این منظور سه روش اصلی برای ایجاد ارتباط رنگ لباس با شخص وجود دارد که عبارت اند از: تکرار رنگ، تشابه رنگ و تضاد رنگ.

(شکل ۳-۲۱)

▲ شکل ۳-۲۱

* دو رنگ از گروه سرد و گرم می باشد.
** چشم های رنگی، موهای زیبا و خوش رنگ و رنگ پوست شاداب موارد مطلوب شخص است. در عوض، رنگ پوست زرد و موهای کم پشت یا گونه های رنگ پریده از مواردی هستند که با جلوه گیری آنان معایب شخص بیش تر نمایان می شود.

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و چگونگی کاربرد آن در لباس شماره شناسایی: ۱۳-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸	پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام شماره شناسایی: ۱-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸	استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه ۲ (الگو) شماره شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴
---	---	---

تکرار رنگ

رنگ انتخابی برای لباس با خصوصیات رنگی شخص - رنگ مو، چشم و پوست - یکسان و تکراری است. از رنگ مو، چشم و چهره. در این حالت، پوشیدن لباس با شدت کم تر یا بیش تر از همان رنگ باعث می شود خصوصیات رنگی فرد بیش تر نمایان شود. برای مثال، اگر فردی که چشمان آبی دارد لباسی به رنگ نزدیک به چهره ی خود بپوشد، یعنی آبی مات یا آبی زنده، بهتر جلوه می کند. در این روش، رنگ پوست، مو یا چشمان فرد سرد است و برای رنگ لباس نیز از رنگ سرد* استفاده شده است (شکل ۲۳-۳).

▲ شکل ۲۲-۳

می توان از خصوصیات تک رنگی یا منوکروم استفاده کرد.

* و بالعکس استفاده از رنگ های گرم در لباس، برای افرادی با خصوصیات رنگی گرم مناسب تر است (استفاده از رنگ های گرم برای فردی با خصوصیات رنگی گرم و بالعکس استفاده از رنگ های سرد برای فردی با خصوصیات رنگی سرد).

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و
چگونگی کاربرد آن در لباس
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱۳

پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱

استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو)
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴

تشابه رنگ

در چرخه‌ی رنگ، رنگ‌های مشابه نزدیک یک دیگر قرار گرفته‌اند. برای مثال، رنگ‌های قرمز، قرمز-بنفش، و آبی-بنفش رنگ‌های مشابه هستند. اگر شخصی با خصوصیت رنگی پوست سرخ، مو و چشمان قهوه‌ای لباسی با رنگ زرد نارنجی یا نارنجی بپوشد از تکنیک تشابه رنگ استفاده کرده است (شکل ۳-۲۴).

▲ شکل ۳-۲۴

می‌توان از خصوصیات رنگ‌های هم‌جواریا هم‌خانواده استفاده کرد.

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و
چگونگی کاربرد آن در لباس
شماره‌ی شناسایی: ۱۳-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸

پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام
شماره‌ی شناسایی: ۱-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸

استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو)
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴

تضاد رنگ

در این تکنیک، از رنگ‌های متضاد خصوصیات رنگی شخص - رنگ پوست، مو و چشم - استفاده می‌شود. در این حالت، رنگ مطلوب چهره، مو یا چشم را می‌توان با به کار بردن رنگ متضاد بیش تر نمایان ساخت. برای مثال، فردی با گونه‌های صورتی رنگ با پوشیدن رنگ سبز بهتر جلوه می‌کند و بالعکس فردی با زردی زیاد در چهره با پوشیدن آبی یا بنفش، زردی چهره اش بیش تر نمایان می‌شود (شکل ۲۵-۳).

▲ شکل ۲۵-۳

می‌توان از تضاد رنگ‌های گرم و سرد، مکمل، تیرگی و روشنی، اشباع و غیر اشباع استفاده کرد.

توجه کنید:

مطالب این صفحه تقسیم بندی رنگ پوست افراد به دو گروه اصلی با خصوصیات رنگی گرم و سرد است، ولی هر کدام از این رنگ ها برای موهای مشکی، بلوند، قهوه ای، خاکستری، قرمز و . . . متفاوت خواهد بود (شکل ۳-۲۶).

◀ شکل ۳-۲۶ ▶

▲ رنگ های مناسب پوست روشن

معمولاً این افراد پوستی سفیدرنگ یا سفید هم راه با کمی رنگ زرد با گونه های صورتی کم رنگ یا گل بهی دارند. این افراد به دلیل رنگ چهره شان در انتخاب رنگ های اصلی محدودیت دارند. رنگ های سرد چرخه ی رنگ (آبی، سبزه های آبی رنگ، انواع سبزه ها و بنفش ها) مناسب این افراد هستند. در صورتی که این افراد پوست پریده ی زرد رنگ دارند، رنگ های سرد مات مثل آبی های مات (فیلسی، سرمه ای مات و سبزه های آبی رنگ) مناسب است و رنگ های زرد و زرد نارنجی که زردی پوست را بیش تر نمایان می سازد مناسب این افراد نیست.

▲ رنگ های مناسب پوست تیره

این گروه می توانند از رنگ های زنده (یا اصطلاحاً گرم) استفاده کنند، رنگ های گرم چرخه ی رنگ (زرد*)، زرد نارنجی، نارنجی، قرمز و بنفش) و هم چنین رنگ های** قهوه ای، قهوه ای مایل به قرمز، سبز زیتونی و ماشی و سبزه های آبی رنگ مناسب هستند. اگر رنگ سفید مورد نظر باشد، استفاده از رنگ شیری یا استخوانی توصیه می شود. رنگ های آبی کم رنگ، صورتی کم رنگ، ارغوانی کم (مایل به رنگ آبی) و آبی زنده مناسب این افراد نیستند.

مطالعه آزاد

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و چگونگی کاربرد آن در لباس شماره‌ی شناسایی: ۸۸-۹۱/۴۱/۲/۴-۱۳ و ۷	پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام شماره‌ی شناسایی: ۸۸-۹۱/۴۱/۲/۴-۱ و ۷	استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو) شماره‌ی شناسایی: ۸۸-۹۱/۴۱/۲/۴-۷ و ۸
---	---	---

گروه رنگ	چرخه‌ی رنگ	ارتباط با طبیعت	حس بصری	دید بصری
رنگ گرم	قرمز، زرد، نارنجی، زرد نارنجی	آتش، خورشید	سرشار از زندگی، صداقت، زرق و برق، شادی، اشتیاق، سرزندگی، جوانی	آفتابی، سنگین، محرک، کدر، اثیری، نزدیک تر، پهن تر، بزرگ تر، تیره، افزایش سایز
رنگ سرد	آبی، سبز، بنفش، آبی سبز	آب، آسمان، درخت	آرامش بخش، فروتن، بی ادعا، ایمان، اقتدار، توانایی	سایه دار، سبک، سکون و آرامش، شفاف، گرفته، کوچک تر، ظریف تر، روشن، کاهش سایز

مو	مشکی	بلوند	قهوه‌ای	خاکستری	قرمز
پوست روشن	رنگ‌های مناسب آبی، سبز، رنگ‌های روشن خاکستری میانه و روشن	آبی تیره، سیاه، قرمز، آبی، سبز، آجری، خاکستری	سبز زیتونی، خرمایی، قهوه‌ای، آبی، خاکستری میانه	آبی تیره، مشکی، زرشکی، خاکستری	قهوه‌ای، سبز، آبی، لیمویی، خاکستری میانه
	رنگ‌های نامناسب خاکستری روشن، قرمز، زرد، نارنجی، آبی کم رنگ، صورتی کم رنگ	قهوه‌ای، زرد، خرمایی	خاکستری تیره، خردلی، نارنجی	قهوه‌ای سوخته، بژ، زرد، خاکستری روشن	زرد، خرمایی، خاکستری روشن
پوست تیره	رنگ‌های مناسب خرمایی، قهوه‌ای، خاکستری، سرمه‌ای	بیش تر رنگ‌ها مناسب است	صورتی، بنفش	بژ، خردلی، صورتی	خرمایی، صورتی، زرد، بنفش، سبز
	رنگ‌های نامناسب قرمز، زرد	زرد مایه‌های ملایم	قهوه‌ای	آبی تیره، قهوه‌ای سوخته	خاکستری تیره، آبی

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و چگونگی کاربرد آن در لباس شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱۳	پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱	استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو) شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴
--	---	---

آزمون پایانی نظری

- ۱- به چه رنگ‌هایی رنگ اولیه یا درجه‌ی اول می‌گویند؟
- ۲- هر گاه دو رنگ اولیه به مقدار مساوی با یک دیگر ترکیب شوند، رنگ‌های . . . . . به دست می‌آید.
الف. اولیه   ب. ثانویه   ج. ثالثه   د. آکروماتیک
- ۳- شدت رنگ برای تشریح . . . . . رنگ و درجه‌ی . . . . . فام دار بودن رنگ به کار می‌رود.
- ۴- به رنگ‌هایی که در چرخه‌ی رنگ در جوار یک دیگر قرار گرفته‌اند و اساس مشترک دارند رنگ‌های . . . . . می‌گویند.
۵- سه رنگ «پیش‌آیند» و «پس‌روند» را نام ببرید.
- ۶- در جدول زیر، کدام رنگ‌ها گرم و کدام سرد هستند، مکمل آنان را مشخص کنید:

نام رنگ	گرم	سرد	نام رنگ مکمل
زرد	*		بنفش
آبی			
قرمز			
نارنجی			
بنفش			
سبز			

- ۷- شکل سفید بر روی زمینه‌ی سیاه . . . . . از شکلی سیاه با همان اندازه بر روی زمینه‌ی سفید نمایان می‌شود.
- ۸- سه فاکتور اصلی در انتخاب رنگ لباس برای هر فرد را نام ببرید.
- ۹- سه روش اصلی برای ایجاد ارتباط رنگ لباس با شخص را نام ببرید.
- ۱۰- چرا در پارچه‌هایی با سطح بافت متفاوت ولی رنگ یکسان، رنگ‌های حاصله از نظر ظاهری یکسان نیستند؟
- ۱۱- در جدول زیر کدام رنگ برای فردی با چشمان آبی مناسب است:

چشمان آبی رنگ	مناسب	نامناسب
سرمه‌ای		
زرد		
سبز آبی		
نارنجی		
سفید		

واحد کار ۳: شناخت رنگ و تأثیر بصری آن و
چگونگی کاربرد آن در لباس
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱۳

پیمانه‌ی مهارتی: توانایی شناخت اندام
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴-۱

استاندارد مهارت: نازک دوزی زنانه درجه‌ی ۲ (الگو)
شماره‌ی شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/۲/۴

آزمون پایانی

با توجه به تصاویر، موارد زیر را انجام دهید:

۱- ترکیب رنگ، اثر رنگ و نام رنگ هر کدام از تصاویر را مشخص کنید (شامل رنگ‌های اولیه، ثانویه، ثالثه، تک رنگی، هم جوار، گرم و سرد، مکمل، فام و بی فام).

۲- درباره‌ی شدت و ارزش رنگی هر کدام از تصاویر توضیح دهید.